PROSPECTS AND ACHIEVEMENTS IN APPLIED AND BASIC SCIENCES

Abstracts of IV International Scientific and Practical Conference

Budapest, Hungary
February 9 – 12, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1
The IV International Science Conference «Prospects and achievements in applied and basic sciences», February 9 – 12, 2021, Budapest, Hungary. 706 p.

ISBN - 978-1-63684-355-1
DOI - 10.46299/ISG.2021.I.IV

EDITORIAL BOARD

Pluzhnik Elena	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
Liubchych Anna	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
Liudmyla Polyvana	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
Mushenyk Iryna	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
Oleksandra Kovalevska	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
Prudka Liudmyla	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
Slabkyi Hennadii	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
Marchenko Dmytro	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
Harchenko Roman	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.

СУТНІСНО-ВИЗНАЧАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ»

Задорожна-Княницька Леніна,
доктор педагогічни наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки та освіти
Маріупольський державний університет

Чернікова Анастасія
здобувачка вищої освіти,
Маріупольський державний університет

Проблема державно-громадського управління освітою є предметом дослідження багатьох сучасних науковців. Вітчизняними науковцями досліджено концептуальні засади розвитку державно-громадського управління освітою в Україні (С.Крисюк), соціальний механізм управління освітою в умовах переходу до ринку (В.Вихрова), варіанти побудови моделей державно-громадського управління освітою (Г.Єльникова).

У працях зазначених науковців державно-громадське управління освітою визначається як суспільне управління, що забезпечує максимальну участь громадян у розробці стратегічних напрямів розвитку освітянської галузі, у процесі постійного управління нею для задоволення потреб членів суспільства; це є відкрита, демократична модель управління, в якій органічно поєднуються засоби державного впливу з громадським управлінням [23].

Державно-громадське управлінням освітою В. Бочкарьов визначає як таке управління, в якому поєднується діяльність суб'єктів управління державної й громадської природи. Визначення змісту державно-громадського управління має враховувати діяльність його суб'єктів за двома напрямками:

1.Забезпечення функціонування освітньої сфери (участь у підготовці, прийнятті й реалізації нормативно-правової бази, взаємодію державних та громадських органів, що сприяють гармонізації стосунків учасників освітнього процесу, залучення можливостей і ресурсів фізичних та юридичних осіб, презентування й захист інтересів освіти тощо).

2. Розвиток системи освіти (розробка й реалізація відповідних програм, у т. ч. спрямованих на вдосконалення змісту, форм і методів освітньої діяльності; підготовка та введення в дію документів для стимулювання діяльності закладів освіти та її органів управління) [4].

В. Грабовським запропоновано таке визначення державно-громадського управління освітою – «це процес поєднання діяльності державних та суспільних суб'єктів управління в інтересах людини, соціуму, влади». Науковець вважає, що державно-громадське управління освітою можна представити як інтеграцію

трьох напрямів роботи: демократизації діяльності органів державної влади й управління освітою; розвитку самоврядних асоціацій учасників освітньої діяльності; організації громадських органів управління освітою, де представлено всі верстви населення [7, с. 356].

Державно-громадське управління освітою являє собою процес поєднання діяльності суб'єктів управління державної та соціальної природи в інтересах людини, соціуму, влади, метою якого є інтеграція державного вертикального управління й партнерського горизонтального управління на основі врахування громадської думки та залучення громадян до прийняття управлінських рішень [6].

Таким чином, державно-громадське управління освітою розуміється як управління, в якому здійснюється гармонізована взаємодія держави та громади у вирішенні питань діяльності закладу освіти. При цьому пріоритетною є роль держави; громада ж залучається до управління освітою на рівні горизонтальних управлінських структур (наприклад, піклувальні та наглядові ради, ради шкіл тощо).

Важливу роль у розумінні сутності феномену державно-громадського управління освітою відіграють такі принципи:

– незалежності й паритетності органів державного і громадського управління освітою;

– комплексного використання державних та суспільних інтересів суб'єктами державно-громадського управління освітою;

– цільової спрямованості діяльності суб'єктів державно-громадського управління освітою на реалізацію потреб та інтересів учасників освітнього процесу;

– правової обґрунтованості державно-громадського управління освітою як на рівні конкретного закладу освіти, так і на місцевому, регіональному і загальнодержавному рівнях;

– відкритості й гласності;

– свободи й самодіяльності, що передбачає можливість суб'єктів державно-громадського управління обирати методи й засоби здійснення управлінської діяльності, виявляти активність і самодіяльність;

– узгодженого розподілу повноважень і сфер відповідальності між державними й громадськими органами управління освітою на кожному її рівні;

– надання повноважень органам управління освітою в державній вертикалі згори донизу, у громадській навпаки – знизу вгору;

– цивілізованого розв'язання конфліктів і суперечностей між державними і громадськими органами управління [6].

Узяті окремо державна і громадська складові управління, мають свої переваги й недоліки, сутнісні характеристики яких представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Сутнісна характеристика недоліків й переваг державного та громадського управління освітою

Державне управління	Громадське управління
Переваги управління	
Ідеологічна й ресурсна база та практика адміністративного управління, що сукупно забезпечує системі максимальний ступінь стійкості.	Незалежність дій органів самоврядування в спільному управлінні; широка соціальна основа участі громадськості в співуправлінні й діяльності школи; практика відкритих, публічних обговорень і ухвалення рішень; заохочення ініціативи; урахування думки меншості.
Недоліки управління	
Авторитаризм управлінської позиції; бюрократизм у прийнятті й виконанні рішень; ставку на адміністративний режим і тиск на громадську ініціативу, намагання обмежити її роль і зменшити значення; тенденції до розростання структури управління; використання державного ресурсу в процесі визначення й реалізації освітньої політики; дотримання владної ієрархії; неприйняття позиції меншості.	Нестача ресурсів і можливостей фінансування проектів розвитку; недостатній рівень професіоналізму більшості учасників.

Як видно з таблиці, наявність суттєвих недоліків у межах державного й громадського управління обумовлюють проблеми ефективності управління освітою, що робить необхідним їх інтеграцію на засадах комплексу переваг державно-громадського управління освітою. Основними завданнями такого управління є реалізація прав і обов'язків педагогів, учнів та їхніх батьків, соціальних партнерів школи; демократизація державного управління освітою; задоволення потреб та інтересів усіх суб'єктів освітнього процесу; розвиток погоджувальних механізмів у вирішенні завдань ефективного керівництва закладом освіти. Отже, державно-громадське управління освітніми закладами є найбільш значущим чинником, що впливає на результат діяльності будь-якої соціальної системи, в тому числі й системи освіти [21].

У контексті державно-громадського управління освітою, на погляд дослідників, наріжною є роль громади, яка є ініціаторами, організаторами, активними учасниками управління закладом освіти. Однією із характерних ознак переходу від державно-громадського до громадсько-державного управління є створення недержавних структур, що розширюють можливості державних шкіл у виборі способів свого ресурсного забезпечення та методичної підтримки освітнього закладу (асоціації, шкільні фонди, громадські організації, центри освітніх технологій, ресурсні й консалтингові центри та інші структури із підтримки освітніх ініціатив). Отже провідну роль у цьому процесі відіграє територіальна громада, яка у ст. 1 Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» (1997 р.) визначається як жителі, об'єднані постійним проживанням у

межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр.

Домінування державно-громадських форм управління створює умови для прояву високої активності членів громади, їх самоорганізації, безпосередньої участі в діяльності закладу освіти.

Список літератури:

1. link.....
2. link.....
3. link.....